

”Spöken är snälla”

Skådespelerskan Lia Boysen har vuxit upp bland konstnärer, adel och dansk arbetarklass, men även med andevärlden närvarande. Hon har fått tydliga tecken som gör att hon tror på livet efter döden. I sommarboendet på Gotland lever husspöket Gunnar kvar, men det rör inte Lia, för hon är fast övertygad om att spöken är snälla.

TEXT: MADELEINE JOSTEDT ULRICI FOTO: JOHAN LINDSKOG, MAREK WEISER OCH TT

Att det praktfulla barockslottet Ericsberg, strax öster om Katrineholm i Sörmland är hemsökt lär inte komma som någon överraskning för spökkännaren. Mest känd lär den osaliga Pintorpafrun, en tidigare slottsfru vara, som efter att ha straffats av djävulen för sin snålhet och grymhet sägs gå igen, klagande och ångerfull över tidigare synder. Rör man vid hennes porträtt är hela rummet i tumult nästa dag – ett känt faktum sedan tvåhundra år.

Mormor var ljuset

Själv har hon aldrig träffat henne. Men Lia Boysen borde veta. För som ättling av släkten Bonde har hon delvis vuxit upp här – i det lilla torpet i skogen där hennes mormor Ingel Bonde valde

”Att kunna se tecken och att vara öppen för att ta in dem är kanske den största gåvan som mormor har gett mig”

att bo, fjärran från det materiella och storstilade på andra sidan sjön. Det är hon som har grundlagt Lias starka andliga uppkoppling – och som lärde henne att spöken är snälla:

– Min mormor gav mig den rikaste värld jag kan tänka mig, berättar Lia.

– Hon var arkeolog, talade åtta språk och lärde mig allt om djur och natur men även om mytologi, spöken, andar och energier runt oss. En otroligt beläst – och god – person. Hon var min bästa vän – min ”lama”, som Claes Malmberg brukar säga.

Som en av Sveriges mest firade skådespelerskor med blytunga meriter från TV, film, teater och ljudboksvärlden är Lia Boysen djupt förankrad i kreativa kretsar, där medvetandets gränser gärna utforskas och tänjs. Att hon dessutom är född in i en ”konstig korsning av konstnärer, adel och dansk arbetarklass”, som hon själv uttrycker saken, känns självklart när jag kliver in i hennes väldiga ateljé på Gärdet i Stockholm.

Jag slås av en imponerande takhöjd, ett friskt, klart ljus och påtagligt vänliga energier i rummet. Ljusa väggytor pryds av konst i fantasifulla arrangemang och strama linjer möter

bubbliga utbrott av färg, form och struktur. Lugnet formligen sprakar av kreativ lust.

– De där har min ukrainska inboende virkat, berättar Lia och räcker mig ett par färgglada tofflor i ull.

Det doftar nybryggt kaffe och virkade skodon och raggsockor tumlar ur en korg i hallen. Vi gillar samma sorts kakor och isen känns inte bara bruten, utan fullständigt smält inom någon halv minut.

Den ukrainska familjen flyttade

Det här är Lia

Född: 6 april 1966 i Köpenhamn.

Familj: Vuxna döttrarna Dina och Channa, kärleken Per Broman, fotograf.

Bor: I Stockholm och på sommaren i Visby.

Gör: Skådespelerska, driver det kombinerade väffelbruket och kulturgalleriet *Vår Fru* i Visby. Delägare i Maxim Stockholm och Studios på Djurgården.

Aktuell med: Skriver på manus till film och serie, repeterar nyskriven pjäs av Marianne Gooldman.

Bildtext:

*Skåde-
spellerskan*
**Lia Boysen har
andevärlden
nära**

Bildtext:

Bildtext:

Bildtext:

Bildtext:

in i samband med kriget, sjukdomar, skilsmässa och vilda affärsinitiativ – livet har pendlat åt olika håll de senaste åren. Men tungsinne, säger Lia Boysen, ligger inte för henne:

– Det är klart att jag har haft tuffa stunder. Men min mormor är väldigt mycket mitt ljus. Hon har uppenbarat sig för mig, sen om det är min vilja – det är det säkert. Men jag har känt hennes närvaro så starkt att jag har fått hennes hud, doft och kram mot mig. En gång stod hon och rotade i min garderob!

Tecken från graven

Lia var 23 när Ingel dog, en stund hon hade bävat inför så länge hon kan minnas. Lia bad sin mormor spöka för henne om hon kunde – mormor hade lovat försöka. De var båda överens om att man finns kvar nära man dör – att

”Jag har känt min mormors närvaro så starkt att jag har fått hennes hud, doft och kram mot mig”

man inte kan se personen men att man kan känna dem som vinden.

Mormors begravning var så smärtsam att Lia inte kunde andas.

– Men plötsligt lyste solen och en enorm vind blåste upp när vi kom ut ur kyrkan, från alla håll. Jag försökte lägga ner en vildbukett i graven men omedelbart kastade vinden upp den på kanten igen. Det hände tre gånger.

Den andra avgörande personen i Lias liv var hennes styvpappa Lars

Bildtext:

Grandin, även han konstnär. Han närvarade vid Ingels begravning och uppfattade också det ovanliga i bukett-historien. 2010 insjuknade han snabbt och dog. Men innan han visste om att han var sjuk målade han en sista tavla, som hänger på hedersplatsen i Lias

Bildtext:

ateljé. Den heter "Blåst".

– Att kunna se sådana här tecken och att vara öppen för att ta in dem är kanske den största gåvan som mormor har gett mig, tänker Lia.

Vad som egentligen händer efter döden kan hon inte ens föreställa sig. Men en av gåvorna från mormor Ingel var en totalt befrielse från all döds-skräck:

– Det var så självklart att det finns något annat, för stort för att vi ska kunna förstå det. Det kanske är meningen att vi inte ska förstå, för i så fall kanske vi inte skulle stanna här den tid vi bör? Jag tycker om tanken på att man inte dör, att tiden inte finns och att allting är olika lager.

Tar in andras energier

Att Lia Boysen befann sig på barn-domens Ericsberg när SVT plötsligt

hörde av sig och ville ha med henne i Stjärnorna på Slottet 2016 – på just Ericsberg – är en annan smått ofattbar slump. Även om Lia inte tror på slum-pen:

– Det finns en så oerhörd kraft som vi bara nyttjar så här mycket av, säger Lia och måttar någon centimeter mellan fingrarna.

– Jag har inget behov av att orien-tera mig i det oändliga. Jag är öppen för allt och känner tillit.

Men emellanåt frestar en stark andlig uppkoppling på. Lia beskriver sig själv som "supermedberoende" – en person som tar på sig för mycket och lätt äts upp av andras energier och behov. Ofta har hon känt sig miss-förstådd eller ensam i relationer med människor vars inre världar har varit mer begränsade, inte minst i kärleks-förhållanden:

"Jag tycker om tanken på att man inte dör, att tiden inte finns och att allting är olika lager"

– Jim Carreys beskrivning hjälpte mycket under en period när jag kände mig ensam: "Jag är ju inte ensam, jag är ju ett med allt." När jag hörde det försvann all ensamhet på två sekunder.

Sedan 2016 lever Lia tillsammans med fotografen Per Broman som tillsammans med sin bror har Fotogra-fiska i Stockholm. Paret bor i Stock-holm och tillbringar somrarna på Gotland, där de driver det kombine-rade våffelbruket och kulturgalleriet *Vår Fru* i Visby: ►

Bildtext:asd asd as
asd asd asd asd
asd asd asd.

”Jag försökte lägga ner en vildbukett i graven men omedelbart kastade vinden upp den på kanten igen. Det hände tre gånger.”

– Per är en stor visionär. Han är nyfiken på både min värld och på sin egen, även om det är helt nytt för honom. Sen kan han vara lite lat eller bekväm. Men det är okej, skrattar Lia.

Gotländskt fotografspöke

När Lia och Per föll pladask för 1600-talshuset på Sankt Hansgatan 24 letade de egentligen efter något att hyra över sommaren. Men det sägs ju att du inte väljer Gotland – det är Gotland som väljer dig och anrika bulhuset – ett av Visbys äldsta – kallade dem omedelbart till sig. Här, på platsen där det tidigare varit fotoateljé, ramverkstad och före det, bryggeri åt franciskanermunkarna får Lia dagligen bevis på hur allting hänger ihop:

– Det är så fantastiska energier i det här huset. Allt har varit möjligt! Hur vi än har velat att huset ska vara, har det också blivit. Mina favoritfärger sedan jag var barn, till exempel, är

guld, rött och turkos. ”Det kan man ju inte ha”, tänkte jag – men när jag skrapade under gamla tapeter och brädor var det just de färgerna som kom fram! När jag senare bläddrade i en bok om gamla gotländska hus visade sig de färgerna vara de allra finaste man kunde ha.

Att till och med husets spöken bär på självklara kopplingar till Lia och Per förvånar ingen av dem längre. Den magerlagde äldre mannen i trappen, till exempel, är en numera bekant figur för både dem själva och deras anställda, även om Lia och Per aldrig mött honom personligen:

– Det är Gunnar, en gammal fotograf vars svärdotter är en god vän till mig som även arbetade här en tid. Spöken är snälla, det är bara skräckfilmskulturen som har gjort dem onda.

Vem pratar du helst med om din andlighet?

– Mina engelska halvbröder. De är 15 år yngre än jag men otroligt pålästa och bevandrade inom filosofi och uppkoppling.

Var känner du dig mest andlig?

– I naturen. Sen är det något särskilt med ljuset på Djurgården – tidigare kunde jag åka från andra sidan stan för att bara gå där. Numera bor jag närmare och går dit varje dag. Och längre bort är det Indien, där andlighet är självklart för alla på ett sätt som det inte är här. Jag trodde att det var det mest främmande land jag kunde komma till men ändå kände jag mig så hemma där. Jag blir väldigt glad när jag kommer till dit.

Vad leder dig genom livets skiftningar?

– Jag har haft som ett ljus långt borta som jag har känt, nästan relaterat till en magkänsla. Nu har jag inte sett det på många år, det har varit så mycket som har skymt det. Men nu börjar det sakta synas igen. ■